

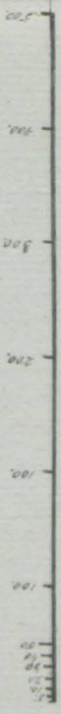
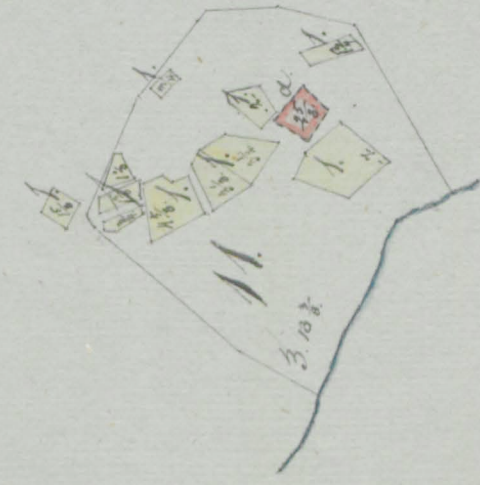
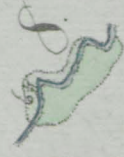
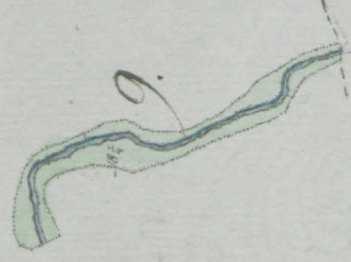
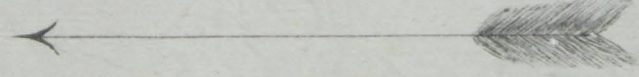
Litt. Z. ³⁰ w N° 3.

CARTA

brunnbygget
N° 36 Ljupimayere

Armoniska. Seder Byg
Quarternas. Section och. Målbordets kan
Enligt Hans Majest. May^{ts} Myndighet.
Sofornas Respektive frontnande,
uppståndhet vid dets. Byggets bredande
här Skattlagning — år — 1829

Bergen
J. M. P. Egeman.

Huonioniska

1. a.

N° 7 a

Skattnöggörings Projekt

öfver

N° 36 Leipimöjänni Nyb

Uppsättad af Berger. 1829.

L. 20 ännu: 5. Folio.

N° 3^a

Utvärvid Revisioni Tornea
den 20 Februarii 1870.

Å Nordenskiöld

Den 14 Augusti År 1879. företog
melanskrifne Kommissions
Landmätare och Riddare
af Kejsertlige St Anne Ordens
J^{te} K^{lass}, genom underteck-
nad Landmätare Augustant,
Skattläggnings Beredning
K^{ons} Nybygget N° 36. L^{epi}
majärvi i Nedre Muonionis-
ka By af Muonioniska För-
samling, Öfver Tornea Socken,
Tornea Härad och Ullaborgs
Län, i följd af det af Hans
Kejsertliga Majestäts Respek-
tive Befallnings Gafvandes
Länst uti Memorial den 1ste
Augusti, sifflidet är erhållet
Förordnande.

Med företaget af denna
Skattläggnings Beredning,
infunno sig Absen Henrik
Nilsson Rantapudas, och i
egenkap af till kallade För-
rättningsmän, Häradets Nämnde-
mannen Henrik, Henriks-
son J^{ens}son ifrån Köhlarne
By i Öfver Tornea Sockens Jär-
tala Kapellag, och wix Hä-
rads Nämndemannen, Mak-
sintoren Petter Olof Käl-
ström ifrån förutnämnde Mu-
onioniska Nedre By.

Nybyggaren anmanad att för ego.

affattningens början från Länna
handlingarne om Nybyggts an-
läggning, såde sig inga sådana
hafva haft om hand eller sett, och be-
rättade, att första Uppstakuren varit
en Pehr Kihlberg, att Lagenheten, om
trent 45. år gammal, ofta ombytt äbes, af
hvilka han är den sjätte, att den tidtals
ett eller flera år legat i ödesmål samt
att den mot 75 R^{de} Svenskt Rikshäls
för 19. år tillbaka blifwit till honom öf-
verlåten af då varande ännahafvaren.
Henric Olofsson Parakkavaara.

Polstaden är belägen vid norra strand-
en af Träsket Ljepimäjäsvi, från hvil-
ket man mot norr ser fjällen Kängäsen
Junturi, Ruota Junturi och Ounas Junturi,
mot öster Pallas Junturi och Kejmio och
Jeri Junturi, och mot söder Ollos Junturi,
å hvilka alla snön ike uppmältes för-
än vid sommarsolståndet, och af hvilka
i synnerhet de nordliga fjällen vanligt-
vis redan i slutet af augusti täckas
med ny snö, som då i denna kalla rej-
den utbreder ännu mera kyl.

Att klimatet ike gagnar sådesodling,
kan flutas af det Nordliga låget nära
2. grades öfvan om polär keln. Merendels
fortfrysor grödan för än den hinna Matas,
utsädet köpes Lispundtals, &c., och kan
nybygget ike oftare än tvant 4de eller 5^{de}

2
cor af egen skörd hafva såd för sin
obetydliga åkerwidd, & hvilken man
endast odlar sexradigt korn, som lyckas
bättre än råg, den man i denna trakt
säger icke hinna mogna före höstkölden.

Da mogna skördar så sällan lönä
odlarens möda, synes åkerbruket icke
wara den näring Nybyggjet för framtida
existens påräknat, utan torde man trott
sig fönnä den förmånlighet i boskaps=
skötsel, i fiske och till någon del i fångsten
af fogel samt wilde djurs pelswerk till
afsalu. Isarne bröde öfverflöd af fisk,
skogarne af wildd; med skäl ingingo
således fisk och fågel i beräkningen
för lifs uppehållet, och äfwen derut öf-
wer; men då befolkningen i dessa trakter
de sednare åren af den degennerne betydeli-
gen tilltagit, hafwa träskan blifwit mera
utfiskade, och tillgången på willebröd
mindre, så att dessa artiklar nu mer
icke äro af det värde som fordom; der-
mot har man i en utwidgad boskaps skö-
tsel funnit mera säker ersättning för de
förmåner, som gått förlorade, och borde
man således wänta, att äfwen Nybyggjet
skulle vinnlagt sig om upprödjan det af
äng och förökandet af sine höstogas;
men Nybyggaren förbad, att Markerne
omkring Nybyggjet äro så sterika, att de
icke producera gräs, om de och skulle upprö-
s

rödjas, och att mossarne, merendels
beväska med krypvide, ike tiller
taga höväst, då de undan vid. be-
ne uprensas, samt att han för att
kunna underhålla flere kor och för
en hötillgång medgifves, och för att dy-
medelst hafva bättre uthomst för sig, hvar
stou och barn, i ödemarkerne har en
kring samlat Renmossa, stundom ända
till 3000. Klumpor af så t^h alns kubisk
sida. Med denna renmossa, som till nå-
gon del dagligen uppkokas eller förvällas,
utspisas hufvudsakligast hans 4 kor, äf-
ven Nybyggsts 10 får förtära den frusna
mossan så om dagen ut på gården som
om natten inne i fårkatten, och söka
dess sig despitom någon föda af det
tallris man på gården för dem anskaf-
fat; ike oftare än en gång hvarje dag
bestas så kor som får en liten gifvukö.
Enligt stillnings eller utfordrings sättet i
denna landsort får boskapen inne i
fähuset uppkokt vatten till dricka, som
medelst deruti ilagdt godt hö göres krip-
tigare. Nybyggaren, som ej på detta sätt
vill använda sin knappa hötillgång, gör
drickesvattnet för sin Boskap mera starkt,
genom deri uppkokt grannis, som han
söderom Träsket måste hemta på om-
trönt $\frac{3}{8}$ mils afstånd.

Bröd af ren sparnemat wore ett öfver-
flöd, som man ej förmår anskaffa; Stamp-
bröd, tillredt af halom - agne - och litet fä-
§

Desmjöt är det vanligaste

Häst har äboen aldrig haft, men två dragrenar, med hvilka han hemsfärdar sitt hö och litet mossa; att hem förfa det han icke skilf med hemmet, betingas Lappas, som wintertiden uppehålla sig i skogarne uti Nybyggets grannskap. —
Från de närmaste angs flätkarne wid Ljepinänjoki, rödbrödigt hösthö, och bäres på 14 mils afstånd från Hiivaskosten i rikka och järnkänorjoni, hvilka höflogas äro belägne på samma sida af Träsket som Rölstaden; i säckas hem bäres också Renmorsan från nära håll, så länge marken är bar och ofrusen, men drages på kälkar, så snart den täckes med Rim frost eller friska snö intill dess dragrenarne från skogen åter fås, hvilket warligen inträffar wid Helgomassan.

Till Muonioniska kyrkan, kungsstad och upp-
hördts ställe har Nybygget ingen banad wäg,
men räknas genom skogsmarkerna till
dessa ställen 12 mil, och efter de tillledande
vatten dragen 3 mil. Från Muonioniska
kyrkoby blir till närmaste marknads-
plats Jokijälkä i Kotilare by 10 mil, och
till närmaste stad Jorncå 31 mil.

Denne enfaka Nybygges Lägenhet är
wid anläggningen provisionellt skattlagd
till $\frac{2}{8}$ delar mantal, och i fördeboken förord under
Muonioniska Nedre by, till hwilken afstäm-
det från Ljepinänjärvi södra strand uppgif

res vara $\frac{3}{4}$ mil; Träsket lages till En
Fjerdingsväg i längd, så att från Gården
vid Träskets Norra sida till Bol-
byn blir En mil. Muonioniska Nedre
By är ännu ej storskiftad. Ivarföre
i hvar hället någon utmark för Nybygget
kunna afskiljas, så länge obestämmt
är huru långt Bolbyns skogsbeaktar
komma att sträcka, och så länge
skogsmarkerna mellan denna och
Nybygget torde böra anses som en
men som skiftes samfällighets.

Förut är omnämnt, att tillfällan
till upprödjan det af naturliga ängar
här saknas; sättet att bevoda de
artificiella är i denna nejd obekant,
och skulle i Nybyggets omgifvelser,
om och kändt, vara af ringa nytta,
ty de till Gården stötande sandiga
många Saltkederne, hafva ingen gräs-
växt antagit annorstädes än närmast
abyggnaden, der jorden blifvit starkt
godsplad, men äfven här är gräset,
utom vid mycket regnig årgång,
glöst och så kort att det icke till hö-
kan afbergas.

Skog finnes nära Nybygget, men
torde, i anseende till Lägershetens afstånd
från de orter, der skogsprodukter finna
afsättning, icke böra räknas bland de
förmåner, som gifva pensionering i kornst.
eller fördelar utöfver Gårdens egen förbruk-
ning.

De under Nybygget nu befrade egor
beskrifvas närmare i efterföljande.

Karte Beskrifning.

E g o r n e s	Namn	Besaffenhet.	Aker.	Ang.	Utmärkt.	Summa
		a. Jorrt.			25 $\frac{7}{8}$	
		1. Aker.				
		1. En frugaste sandjord som gifves ringa af- kastning och är Frost- lånd	11.	27 $\frac{7}{8}$		27 $\frac{7}{8}$
Kalliovaoma		2. Anger och Utmärkt				
		2. Moss ang, $\frac{1}{2}$ mil mot Nordost från gården, är så sank, att vid hö- bergring derå Skotter- folket stå i watten öf- ver knäet. Kan ej ar- gen bergas och gifves gläff starrgräs till liten mængd	1.		4. 15 $\frac{7}{8}$	
Hirvas Kosken Wiken		3. $\frac{1}{4}$ mil i Nordost från Hemvistet. är belägen på Ömse sidan om Skogs bäcken Keras- joki, och bär både, starr och så mörre Jorrt. wall	2		11 $\frac{7}{8}$	
Jankaniemi		4. $\frac{3}{16}$ mil Norrut wid nyssnämnde Keras- joki under Pallas Janturi upprinnande och i Ruottijoki ut-				
		Transport.		27 $\frac{7}{8}$	4. 27 $\frac{7}{8}$	25 $\frac{7}{8}$
						27 $\frac{7}{8}$

E g o r n e s		Stycke ta l.	Ältes		Äng.		Utmärsk		Summa	
Namn	Beskrifvenhet.		1	2	3	4	5	6	7	8
	Transport.		27 $\frac{7}{8}$	4.	27 $\frac{7}{8}$	—	2 $\frac{5}{8}$	—	27 $\frac{7}{8}$	
	fallande skogsbäck. Denna ike mycket västliga äng, bär starr och något hård walls gras — — — — —	2.	—	—	—	—	1. 23.	—	—	
Pokinje- mi —	5. $\frac{1}{8}$ Mil i Vester å en udde mellan Träsket Ljipimäjävi och den derifrån utvinnande skogsbäcken Ljipimä- jäki, som i Ruothojo- ki utfaller. Denna höflog gives Starrgräs — — — — —	1.	—	—	—	—	2.	—	—	
Pajurjemi	6. $\frac{3}{16}$ Mil i vester vid Lj- pimäjäki. Här fås Starr- hö — — — — —	1.	—	—	—	—	1 $\frac{3}{4}$	—	—	
Koppel- rosken Ranta	7. $\frac{1}{4}$ Mil i Vester vid sam- ma bäck. Starrvall — — — — —	1.	—	—	—	—	2.	—	—	
Pjikhon Nivan Nje- mi —	8. $\frac{3}{8}$ Mil i väster på begge sider af Ljipimäjäki. Hvarest bergas Starr- gräs — — — — —	1.	—	—	—	—	6 $\frac{3}{4}$	—	—	
Kanki- ken Ranta eller Niska	9. $\frac{5}{8}$ Mil i väster på begge stränderna af sistnämnda bäck, å hvilka starrhö- fas — — — — —	1.	—	—	—	—	18 $\frac{3}{4}$	—	—	
Kanki- ken Alafsa	10. $\frac{7}{8}$ Mil i väster på begge sider om mernämnda bäck Starrvall — — — — —	3.	—	—	—	—	1. 22 $\frac{1}{2}$	—	—	9. 7 $\frac{7}{8}$
	Transport		27 $\frac{7}{8}$	9.	7 $\frac{7}{8}$	—	2 $\frac{5}{8}$ 10.	3.	—	

E g o r n e s		Ålter	Ång	Utt = mark.	Summa
Namn		Ålter	Ång	Utt = mark.	Summa
Gårds	Transport.	27 $\frac{7}{8}$	9	7 $\frac{7}{8}$	25 $\frac{7}{8}$ 10. 3.
Gårdet. H.	Scandig och ofruktbar jordman, som inga gräs väst antagit	1.	—	—	3. 18 $\frac{3}{4}$ 3. 21.
Hirvas-	Har Nybygget som utdiknings trash; dock tviflar Nybyggaren, att han lgh. kan sälla vattnet deri lägre, än att hörbirgning ges å dess öfre ändan; Men då å denna utdikning ännu intet arbete är nedlagt, och ingen tilländning wid träskstranden skett, anfägs icke icke Träskets affattning nu nödig, så mycket hellre som osäkert är om uttappandet har framgång.				
lön mol					
	Summa	27 $\frac{7}{8}$	9	7 $\frac{7}{8}$	3. 21. 13. 24.

Att af Högä Wäderbörande pröfvas och stad fästas, fram sälla Förrättningsmännen vördsamman det Skattläggnings Rättskande, att Ett Fretts tvåändels ~~1/2~~ Mantals Skatt. blefve Nybygget, äsatt, emedan detta Skatte-

Att närmast synes öfverensstämma med
den från äldre Hemman i denna öfver
byggd utgående Mantals ränta, då Lessas
och Nybygggets förmåner mot hvaran-
nan jämnföras. Till detta Skattlägg-
nings Projekt ledas Förrättningsmän-
nen deraf, att Nybyggget, beläget inun-
der Lapplands fjällar, så sällan af sin
åker får gröda, deraf, att dess ångar
äro få och af ringa höäring, deraf, att
dess Kommunikation ^{med} kust orter, för-
ifrån förnödenheterna hemtas, möter
många hinder, då slädföre ar, af myg-
ken snö, och då Båtliden begagnas, af
svåra forpas i de starkt flytande Muonio
och Torneå Elfvarne, samt slutligen der-
af, att Hemman under lika Nötpöjd
med Nybyggget och ike derifrån aflägs-
na mer än få mil österut, Hemligen
Hemman inom Kittilå församling,
af hvilka en mängd till sitt läge äro
ungefärligen en grad sydligare än
nybyggget, ingen Mantals Ränta erlägga,
utan betala endast så kallad Lappskatt.

Ar och dag för skrifne
På Embets vägnar

Bergen gm M. Degerman.

Henric Henriksson Sjensjö.

J. O. Kälström